

Pele, Ka Wahine O Ka Lua

He akua wahine 'o ia i kapa 'ia nā inoa like 'ole: ka wahine 'ai honua. Ka mea nāna e ho'oulu honua. Ka 'ula o ke ahi. 'Ike 'ia 'o ia ma nā kino like 'ole: he u'i 'ōpio. He kupuna aloha. A 'ike 'ia ma Hawai'i Moku-puni no nā makahiki i pau mai nei – keu aku ma ka mahina i pau iho nei – 'o ia ke ahi o ka honua, ka pōhaku kahe.

'O Pele kona inoa.

Ilihia ho'i ka 'ikena o nā hanauna kanaka i kona mana mai ka hō'ea mua 'ana mai o nā kūpuna mai kahiki mai. E like me nā Hawai'i mua, ua holo mai 'o Pele i kēia mau moku-puni e 'imi ana i kahi 'olu'olu e noho ai. Ma ka huaka'i 'ana i nā moku-puni a pau, ua pa'a kahi 'olu'olu ma Kīlauea.

Ua hō'ea nā kānaka 'imi mau i ka 'ike 'eppekema no nā lua pele o Hawai'i i nā mo'olelo like a like me nā mo'olelo kupuna i ku'una mai kēlā hanauna i kēia hanauna. Wehewehe 'ia ke kumu 'ana o nā hi'ohi'ona 'āina ma nā mo'olelo o ko Pele pilina me ka 'ohana i hahai iā ia i Hawai'i nei, nā hihia me nā pilina aloha, a me nā hākākā. 'O ka mo'okū'auhau o nā hua'i pele mai Kaua'i a i Hawai'i. Nā 'olokele ma Kaua'i kahi i kīnai 'ia ko Pele ahi e ka inaina o kona kaikuahine o ka moana. 'O Kohelepele, kapa 'ia 'o Koko Head i kēia mau lā, he koehonua o ko Pele auhe'e 'ana mai ka 'imina a kahi huapala. Ka uhi hau a kīnai pau 'ana o Poli'ahu i ko Pele ahi ma Mauna Kea. 'O nā hi'ona 'āina kūikawā i kumu ma nā hukihuki huapala, a me ke kahe 'ole o ka pele ma ka 'āina maluhia.

He pilina mo'okū'auhau ko ka po'e Hawai'i me ka 'āina a me nā mana ho'okumu 'āina. Ma ka 'ōlelo Pelekānia, kapa 'ia he akua. 'Oko'a na'e ka pilina o ka Hawai'i me kona mau akua – he pilina mo'okū'auhau i hiki ke wehewehe 'ia e nā pa'a kū'auhau. Kū kēia mana'o i ka pilina o kekahi mau lāhui kanaka me Mother Earth, inā nō i hiki ke ho'opili mo'okū'auhau me ia makuahine.

Hū a'e ke aloha no nā 'ohana ma Puna i kēia wā lu'ulu'u o ka nalowale i ka hale a me ka huikau o ke ola i kēia kau. Ho'omana'o 'ia na'e ko kākou nohona ma kēia mau moku-puni, he nohona alo a he alo me ka mana o ke ao kūlohelohe, he mana e mau ana ma hope loa o ko kākou mau ola. No ia kumu ka mahalo 'ihiihi i ka mana i kapa 'ia 'o Pele, a he kuana 'ike no ka hua'i a kahe o ka pele, he ho'i ia o ka 'ohana i kona 'āina iho nō.